

● സേ. മജീദ് അർസാൻ കിലാമി

വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രം: പ്രതിസന്ധികൾ ഉറീകടക്കാനുള്ള ശ്രദ്ധയൾ

വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ തത്ത്വശാസ്ത്രം എന്നായി രിക്കണമെന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് വ്യത്യസ്ത വീക്ഷണങ്ങൾ അവയുടെ പരിഹാരങ്ങൾക്കാം യുള്ള കൂട്ടായ ശ്രമങ്ങളെ താഴെത്തെതിലാക്കി. Philosophy of Education Society 1953-ൽ Committee on the Nature and Function of the Discipline of Philosophy of Education എന്ന പേരിൽ രൂപവ ത്തക്കിച്ചു.

1. നദാനിയേൽ ഷാംബളൻ (ബോക്ലിൻ കോളേജ്)
2. യേവിഡ് ആധാൻ (നൃയോർക്ക് യൂനിവേഴ്സിറ്റി)
3. ഓട്ടോ ക്രാഷ് (റോറ്റ് യൂനിവേഴ്സിറ്റി, നൃയോർക്ക്)
4. റോബർട്ട് മാസൺ (വൈറ്റ്സ്റ്റിൻ യൂനിവേഴ്സിറ്റി)

5. ഫ്രാൻസിസ് വിലാമിൻ (നൃയോർക്ക് യൂനിവേഴ്സിറ്റി)¹

വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെയും വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രജ്ഞത്വത്തിന്റെയും ധർമ്മം എന്ന് എന്നത് സംബന്ധിച്ച് കൂട്ടുമായാരു ചട്ടക്കൂട്ട് വരയ്ക്കുക സാധ്യമാണ് നിർദ്ദിഷ്ട വിദ്യാഭ്യാസ സമിതി തുടക്കത്തിലെ തിരിപ്പിലെത്തി. കാരണം, വിവിധ വിഷയങ്ങളെ കൈകാര്യം ചെയ്യാനോ അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആശയങ്ങൾക്കോ ഒരു നിർവ്വചനം നൽകാൻ സാധ്യമല്ല.² ഈ പോലെ, അമേരിക്കയിലെ ദേശീയ വിദ്യാഭ്യാസ സമിതി പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 54-ാം നമ്പർ വാർഷിക പുസ്തകം വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്ര വിഷയകമായ പ്രതിസന്ധി പരിഹരിക്കാൻ കൂട്ടായ ശ്രദ്ധ വേണ്ടതുണ്ടെന്ന നിർദ്ദേശം മുന്നോട്ടുവെക്കുകയുണ്ടായി. ഇതിനിട സംഖാദണികൾ ഉയർന്നുവന്നു. വിദ്യാഭ്യാസ വിദർശരും തത്ത്വശാസ്ത്രപ്രതിരും വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തെ നിർവ്വചിക്കാൻ ശ്രമം

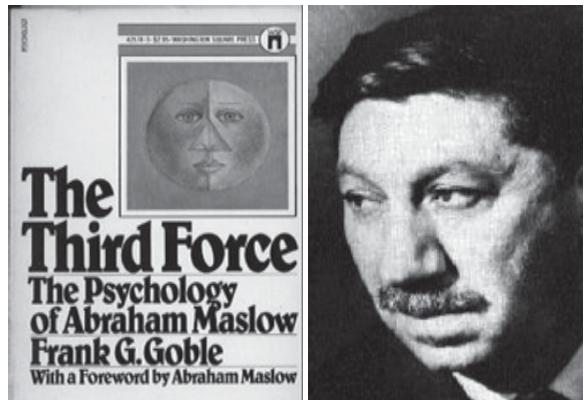
അബ്രഹാം മാസ്ലോ ആധുനിക വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രങ്ങളെ പ്രതിരോധത്തിലാക്കി. അവ മതമുല്യങ്ങളുടെ റംഗത്തെക്ക് കടന്നുവരണമെന്ന് ശറിച്ചു. നവോത്ഥാന കാലാല്പന്തത്തിന്റെ തുടക്കത്തിൽ യുറോപ്പ് മതത്തെയും ശാസ്ത്രത്തെയും വേർപ്പെടുത്തി. റണ്ടിന്റെയും സംയോജനം ഇൻലാമിലുടെ മാത്രമേ സാധ്യമാവുകയുള്ളൂ എന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

ടന്നു. പാരുവിഷയങ്ങൾക്കിടയിൽ അതിന്റെ സഹാനം നിർബന്ധിക്കാൻ ശ്രമങ്ങൾ ടന്നു. ഈ പഠനങ്ങളെല്ലാം ഒരു വലിയ സത്യംപുറത്തുകൊണ്ടുവന്നു. അമേരിക്ക യിലും യുറോപ്പിലും യഥാർത്ഥ വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ പിൻബലമില്ലാതെയാണ് വിദ്യാഭ്യാസം നടക്കുന്നതെന്ന സത്യം!

നിലവിലെ തത്ത്വശാസ്ത്ര വിദ്യാലയങ്ങൾ മനുഷ്യരുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം നൽകുന്നില്ലെന്നും വ്യക്തിപരമായ മാനങ്ങളെ പരിശനിക്കുന്നില്ലെന്നുമുള്ള തിക്ത സത്യം!!

Christopher J. Lucas ഈ കഷ്ടാവസ്ഥയെക്കുറിച്ചുതുന്നു: ‘ആധുനിക ജീവിതത്തിന് ലക്ഷ്യാദിമവും വേണ്ടതുണ്ടനെന്നത് കൂടുതലായി ആവർത്തിക്കപ്പെട്ടുനു വർത്തമാനമാണ്. മനുഷ്യസത്വത്തെക്കുറിച്ചു നഷ്ടവോയിവും അസാമ്പത്കളും, സാങ്കേതികവിദ്യ തീർത്ത യാത്രികതയും മൂല്യവാദമല്ലാത്ത ശാസ്ത്ര അഭ്യന്തരവും തജസ്വിമായി ഉണ്ടായിത്തീർന്ന ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചു അർമ്മരാഹിത്യബോധവുമെല്ലാം ചേർന്ന് മനുഷ്യൻ നിരാഗനും പരിഭ്രാന്തനുമാണ്. മാധ്യമങ്ങൾ പലതും നമ്മുടെ കൈവശമുണ്ട്. പക്ഷേ, ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിയിലെന്നു മാത്രം! തൽസമയ നിഖിഷ്യങ്ങളുകുറിച്ചു പ്രകശ്യുവായമായ വികാരാഞ്ചളാൽ സന്ദരിച്ചു തുപ്പത്തിക്കരായ കാഴ്ചപ്പൂട്ടില്ല. ജീവിത ത്രഞ്ചകുറിച്ചു നമുക്ക് സമഗ്രവും സന്തുഷ്ടിംബവുമായ കാഴ്ചപ്പൂട്ടില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യനും സമൂഹവും ഒരു പോലെ ദൈഷ്യംകൊണ്ടും ആത്മീയമായും രോഗാതുരമാണ്. ആധുനിക ജീവിതം അധികപ്പെടുത്തുവും ഏകാന്തരയും അനുസ്ഥാനവുമാണ് അനുകൂലമാണ്. നമുക്ക് പുതിയ മൂല്യങ്ങളും കാഴ്ചപ്പൂടുകളും വേണം. നിലവിലെ പ്രതിസന്ധിയിൽ നിന്ന് പുറത്തുകുടക്കാൻ സഹായകമായ ശമനരാഷ്യം നമുക്ക് അനുവദിച്ചുമാണ്.³

തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിലെല്ലാം ലക്ഷ്യങ്ങളിലെല്ലാം ഈ വിദ്യാഭ്യാസ ശൂന്യതയുടെ വൃത്താ വികസിച്ചുകൊണ്ടെല്ലാം രൂനു. പാശ്ചാത്യ ലോകത്തെ മുഴുവൻ വിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയെയും നിയന്ത്രിച്ചിരുന്ന അതിപ്രഗതൻ പോലും ഇതേക്കുറിച്ചു പരിത്വിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. Sidney Hook എഴുതുന്നു: ‘വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തെക്കുറിച്ചു നിരംമ്പകമായ ഒട്ടേറു സംസാരങ്ങൾ നടക്കുന്നുണ്ട്. എഡിയിയലിസം, പ്രാഗ്മാറ്റിസം, തോമാ അക്കിനോയുടെ ഭേദവശാസ്ത്രം എന്നും വേണ്ടെ, ഏത് തത്ത്വശാസ്ത്രത്തി

അബ്രഹാം മാസ്ലോ

ലെയും രണ്ട് തത്ത്വശാസ്ത്രങ്ങൾക്ക് തങ്ങളുടെ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തെപ്പറ്റി വ്യത്യസ്തമായ നിലപാടാണുള്ളത്. മിസ്റ്റർ ബ്രോഡായിരെ പോലുള്ള ചില തത്ത്വശാസ്ത്രജ്ഞരെ എഡിയിയലിസം, റിയലിസം, പ്രാഗ്മാറ്റിസം, അസ്റ്റതിരവാദം മുതലായവയിൽനിന്ന് പുതിയൊരു വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രം മെന്നെന്നുണ്ടാക്കാൻ പ്രോസൂഹിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. അത് വില കുറഞ്ഞ വായാടിത്തമാണ്. വിദ്യാഭ്യാസ വിഷയങ്ങളിൽ തത്ത്വശാസ്ത്രങ്ങൾക്കു മാത്രമായി തീരുമാനമട്ടുക്കാൻ വിട്ടാൽ മൂല്യവത്തായ വിദ്യാഭ്യാസം വികസിച്ചുവരില്ല. അതിന് ഓരോ രാജ്യത്തെയും തത്ത്വശാസ്ത്രങ്ങളും വിദ്യാഭ്യാസ വിചക്ഷണരും വിദ്യാഭ്യാസ വിഷയകമായി ഒന്നുപെട്ടു നിയുള്ള എല്ലാവരും ചേർന്ന് പരിഹാരമാരായണം. മാനവമുല്യങ്ങൾ സമഗ്ര സിദ്ധാന്തത്തിലുടെ തെളിയിച്ചേടുക്കാൻ പ്രവർത്തിക്കണം.⁴

1955-ൽ അമേരിക്കൻ ഹിലോസഫി സൊല്ലേസറ്റ് വിദ്യാഭ്യാസ വിഷയകമായി ഒരു പ്രത്യേക സമ്മേളനം നടത്തുകയുണ്ടായി. Harry S Broudy, Kingsley Price എന്നിവർ പ്രാശ്നമായ രണ്ട് പഠനങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി.

1955-ൽ John S. Brubacher ആധുനിക വിദ്യാഭ്യാസ നേരിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രതിസന്ധികളുകുറിച്ചു ഒരു പുസ്തകം രചിക്കുകയുണ്ടായി. അതിൽ ഉന്നയിച്ച പ്രധാന വാദഗതികൾ: 1. ആധുനിക വിദ്യാഭ്യാസം അസാമുച്ചയംകൊണ്ടുണ്ട്. അതിന് ലക്ഷ്യമോ സുക്ഷ്മതയോ രൂപരേഖയോ ഇല്ല. ജീവിതത്തിലെ പലതരം പ്രവണതി

നാം വ്യാജ തത്ത്വരാസ്ത്രം സീക്രിച്ചു എന്തോ തീരെ പ്രത്യേകരാസ്ത്രം സീക്രിച്ചിലും എന്തോ അല്ല പ്രശ്നം. പ്രത്യുത, തത്ത്വരാസ്ത്ര സംബന്ധമായ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ച് നാം തുടർച്ചിത്തകൾ നിർത്തിവെച്ചു എന്താണ് തമാർമ്മ പ്രശ്നം.

കൾക്കുമേൽ മേധാവിത്വം നേടാൻ ആവശ്യമായ അളവു കോലുകൾ അതിനില്ല. പരിതാക്കൽക്ക് ഏതെങ്കിലും തരതിലില്ലെങ്കിലും മാനദണ്ഡങ്ങൾ നൽകുന്നതിൽ വിദ്യാലയങ്ങൾ പരാജയമാക്കിക്കുന്നു.

2. ആധുനിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ തമിൽ പൊരുത്തമില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ, ഏത് അളവുകോൽ ഉപയോഗിച്ചാണ് നാം ലക്ഷ്യങ്ങൾ നേടുക? മൂല്യങ്ങൾ സാക്ഷാത്കരിക്കുക? ലക്ഷ്യങ്ങൾ ദൈവവികാഡ്യൂപരാജ്യങ്ങളുമായാണോ ഒത്തുപോകേണ്ടത്, അതോ, മാനവ താൽപര്യങ്ങളുമായാണോ? അതോ സ്ഥലകാലങ്ങൾക്കുനുസൃതമായോ? ഇതരം ആളവുകോലുകൾ ഇല്ലാതെ പാര്യപരബ്രഹ്മ നമ്മക് എങ്ങനെന്നും അംഗീകരിക്കാൻ കഴിയുക?

3. ആധുനിക വിദ്യാഭ്യാസം പരിതാവിഞ്ഞേ താൽപര്യങ്ങൾക്ക് കവിതയെ പ്രാധാന്യം നൽകുന്നു. കൂട്ടിക്കൈ അവരുടേതായ താൽപര്യങ്ങൾക്കാൽ വിടുകയാണോ വേണ്ടത്, അതല്ല, അവരുടെ നമ്മ ലാക്കാക്കി മുതിർന്ന വർ അവരെ നയിക്കുകയാണോ വേണ്ടത്? മാനവിക യാമാർമ്മങ്ങൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തിലും കണ്ണടക്കുകയാണോ വേണ്ടത്?

4. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ജനാധിപത്യാശയങ്ങൾ ബലവത്തില്ല; ദുർബലമാണ്. വ്യക്തിയെ സംബന്ധിച്ചേടുതോളം ജനാധിപത്യം എങ്ങനെന്നും അനുഭവപ്പെടുക?

ജനാധിപത്യമെന്നാൽ ഗവൺമെന്റ് സാമ്പത്തിക സ്വാത്രന്ത്രിയിൽ ഇന്ഹെടാതിരിക്കുകയാണോ? കൂട്ടിക്കൈ ഉദ്യോഗം കുറുത് സാക്ഷാത്കരിക്കാൻ വിദ്യാലയങ്ങൾക്ക് രക്ഷാകരിച്ചുപോരുന്ന പാരമ്പര്യങ്ങൾക്ക് പിലപ്പോൾ എതിരെ വുന്ന വിധം തിരുമാനങ്ങളെടുക്കാൻ പ്രായപൂർത്തിയായ പരിതാക്കൽക്ക് അവസരം നൽകലാണോ ജനാധിപത്യം? സാമൂഹിക വിഷയങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിൽ വിദ്യാലയം പങ്കുവഹിക്കുമോ?

5. ആധുനിക വിദ്യാലയങ്ങളുടെ സാമൂഹിക ചട്ടക്കുടുക്കൾ പരിതാക്കൽക്ക് കവിതയെ സാത്രന്ത്യം നൽകുന്നു. അവരെ അധികാരിക്കുന്നു. പരിതാക്കലിൽ ബാഹ്യമായ സാധിക്കുന്ന വർധിച്ചാൽ അവർക്ക് ആത്മവിശ്വാസം കൂറയുമോ? സർഗ്ഗാത്മകതയെ ദോഷകരമായി ബാധിക്കുമോ? സാഭാരവികമായ സാത്രന്ത്യം കൂറയുമോ? മുതിർന്നവർ തങ്ങളുടെ പഴയ മേധാവിത്വം വിശേഷിക്കുന്നതാൽ വിദ്യാഭ്യാസം സാത്രം ജനാധിപത്യവിരുദ്ധം എന്ന വാദത്തിൽ നിന്ന് എങ്ങനെന്നും രക്ഷപ്പെടുത്താനാവുക?

6. പൊതുവിദ്യാഭ്യാസം മതത്തെ തീർത്തും അവഗണിക്കുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ മതപരമായ മാനന നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് മതമാനം നൽകുന്നത് അതിനെ ലക്ഷ്യബദ്ധമാക്കില്ലോ? അതോ, മതാധ്യാപനം ദൈവവും സീസറും തമിലുള്ള അതിരുകൾ തകരാനിടയാക്കുമോ? അതോ, രാഷ്ട്രവും ചർച്ചം തമിൽ നില നിൽക്കുന്ന വിദ്യാഭ്യാസ രംഗത്തെ അക്കദ്ദേശവിലാം ക്രൈസ്തവില്ലോ? ഇതരം ധാരാളം ചോദ്യങ്ങൾ ഇംഗ്ലീഷ് മേഖലയിൽ നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ആധുനിക പ്രതിസന്ധികൾ നേരിടുന്നതിനുമുമ്പ് വിദ്യ, മുല്യങ്ങൾ, മനുഷ്യൻ, സമുദായം, പ്രപഠം മുതലായവയെ സംബന്ധിച്ച് നാം കൂട്ടുമായ ചില നിലപാടുകളിൽ എത്തിച്ചേരേണ്ടതുണ്ട്.⁵

1958-ൽ Paul Woodring നിലവിലെ അമേരിക്കൻ വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വരാസ്ത്രത്തെ നിരുപ്പണം ചെയ്തു കൊണ്ട് ‘വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വരാസ്ത്രത്തിന്റെ പരാജയം’ എന്ന ശീർഷകത്തിൽ ഒരു പുസ്തകം എഴുതുകയുണ്ടായി. അതിൽ അദ്ദേഹം എഴുതുന്നു: ‘അമേരിക്കയിലെ വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വരാസ്ത്രത്തിന്റെ പരാജയമാണ് എൻ്റെ ശവേഷണ വിഷയം. അമേരിക്ക വളരെ മോശമായ സാഹചര്യത്തിലെ മുന്നോട്ടു പോകുന്നത്. നാം വ്യാജ തത്ത്വരാസ്ത്രം സീക്രിച്ചിലും എന്നതോ തീരെ പ്രത്യുത, തത്ത്വരാസ്ത്ര സാംബന്ധമായ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ച് നാം തുടർച്ചിത്തകൾ നിർത്തിവെച്ചു എന്നതാണ് അമുഖം പ്രശ്നം. ഇതരം തത്ത്വരാസ്ത്ര പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ച് നമ്മട ഇം ജാഗ്രത ഇല്ലായ്മ അശായ പ്രത്യാഹരണങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതും ഉപിപ്പവുമായ വിഷയങ്ങളെ വേർത്തിരിച്ചു കാണുന്നതിനെ ഭയക്കുന്ന അവസ്ഥയിലാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഒരു സമൂഹത്തിലെ വിദ്യാലയങ്ങൾ ആ സമൂഹ

മനഃശാസ്ത്ര മേഖലയിൽ സന്തമായ വ്യക്തിമുട്ടെ പതിപ്പിച്ച ഫോഫസർ അബ്ദിഹാം മാസ്ലോ, രോഗികളെയും മുഗങ്ങളെയും പഠവിയെത്തമാക്കി നിലപാടുകളിലും നിഗമനങ്ങളിലും എത്തിച്ചേർന്ന ഫ്രോയ്ഡിന്റെ ഭിന്നമായി, മാനസികമായും ദൈഷണികമായും അരോഗ്യായ ആളുകളെ പഠവിയെത്തമാക്കിയാണ് ഗവേഷണങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.

തിരെൻ്റെ ഇച്ചരയെ ദീർഘകാലത്തേക്ക് പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന തായിരിക്കണം. പക്ഷേ, മിക്ക അധ്യാപകരും വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ തത്ത്വശാസ്ത്ര വശ തെരക്കുവിച്ച് അറിയാത്തവരാണ്. പൗരമാരുടെ ആവശ്യങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചുകൊടുക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ അവർ ഇരുട്ടിൽ തപ്പിനും, ഏതെങ്കിലും അവിവേകികൾ ഒരു സംഗ്രഹിത ട്രസ്റ്റിനെ ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ അധ്യാപകരും വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും കുറെ പെൺകുട്ടികളെ സംഘടിപ്പിച്ച് നൽകുന്നു. പാനനിലവാരം ആധാസകരമാണെന്ന് അരെകിലും പരാതി പരഞ്ഞാൽ മറ്റൊളവരെ പരിഗണിക്കാതെ നിലവാരം പാരെ താഴ്ത്തുന്നു. നാം എല്ലാവർയും ഭയപ്പെടുന്ന അവസ്ഥ സംജാതമായിരിക്കുന്നു. മാത്രം ജനങ്ങളുടെ ഇച്ച എന്ന ആശയത്തിന്റെ തെറ്റായ പ്രയോഗവത്കരണമാണ്.⁶

അന്ന് നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രങ്ങൾക്കെതിരെ ഉന്നതിക്ക്ലേപ്പുട് വാദങ്ങൾ കാണുക:

1. എറ്റവിയലിസ്റ്റിനെതിരിരിക്കുന്ന ഉന്നതിക്ക്ലേപ്പുട് വാദങ്ങൾ

എ. മുതിരൻവരുടെ രോളിന് മുൻതുകം നൽകുന്ന തിനാൽ ജനാധിപത്യപരമല്ല. അനുകരണത്തെ ഫ്രോം ഫിപ്പിക്കുന്നു.

ബി. വ്യക്തിയുടെയും സമൂഹത്തിന്റെയും പുരോഗതിക്ക് തെള്ളും നിൽക്കുന്നു.

സി. ചിന്തക്കും പ്രയോഗവത്കരണത്തിനും മദ്യം വെവരുധ്യം.

ഡി. സാമ്പംകാരിക, സാമൂഹിക പാരമ്പര്യങ്ങളെ വല്ലാതെ പുകഴ്ത്തുന്നു. അവ എന്നെന്നും നിലനിൽക്കു മെന്ന് വാദിക്കുകയും അതിനായി നിർബന്ധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.⁷

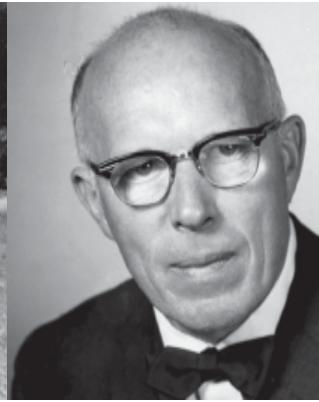
2. റിയലിസ്റ്റിനെതിരെ ഉന്നതിക്ക്ലേപ്പുട് വാദഗതികൾ

എ. റിയലിസ്റ്റിലെ തത്ത്വങ്ങൾ വ്യക്തിപരമായ അഭിപ്രായങ്ങൾക്ക് മുൻതുകം നൽകുന്നു.

ബി. വ്യത്യസ്ത സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നേതൃത്വം

എഡ്സർ ഫ്രെഞ്ചർ

കെ. സി. വെങ്കാട്ടാൻ

നൽകാൻ യോഗ്യരായവരെ തയാറാക്കുന്നതിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു. ജനാധിപത്യപരമായ മാതൃക സമർപ്പിക്കുന്നില്ല.

സി. സുസ്ഥിരാധാരങ്ങൾ മുന്നോട്ട് വെക്കുന്ന റിയലിസം -സമൂഹത്തിന്റെയും സാഹചര്യത്തിന്റെയും വികാസ പരിഗണാമങ്ങൾ പരിഗണിക്കുന്നില്ല.

ഡി. ബുധിയെ മാംസപേശിയായി കാണുന്ന റിയലിസത്തിന്റെ വീക്ഷണത്തെക്കുറിച്ച് വിമർശം.

ഇ. ശാരീരിക ശിക്ഷണം പരിഗണിക്കാതെയും പറിതാവിഭേദ ആവശ്യങ്ങളെയും പാരിസ്ഥിതിക താൽപര്യങ്ങളെയും പരിഗണിക്കാതെ അവസ്ഥ.

എ.പ്. ഭൂതകാലത്തേക്ക് മാത്രം യോജിക്കുന്നതും വർത്തമാനകാലത്തേക്ക് യോജിക്കാത്തതുമായ അവസ്ഥ.⁸

3. പുരോഗമന തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിനെതിരെ ഉന്നതിക്ക്ലേപ്പുട് വിമർശങ്ങൾ

പ്രാർമ്മാറ്റിനു തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്ന് ഉടലെടുത്ത പുരോഗമന വിദ്യാഭ്യാസത്തക്കുവിച്ച് 1950-1957 കാലത്ത് വിമർശമുഖ്യരൂപം താഴിപ്പയക്കമായി ധാരാളം ഗവേഷണ കൂത്തികൾ പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. ഇന്നും നിരുപ്പണങ്ങൾ തുടരുന്നു. പ്രധാന വിമർശങ്ങൾ താഴെ:

എ. പ്രാർമ്മാറ്റിനു-പുരോഗമന വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് ലക്ഷ്യമില്ല. വിനോദാവശ്യങ്ങൾക്ക് അർഹമായതിൽ കുവിൽ പരിഗണിക്കുന്ന നൽകി. ഭാവിതലമുറകളെ തങ്ങൾ

ഇട താൽപര്യങ്ങൾ സാക്ഷാത്കരിക്കാൻ ഫോതൂഹി പീം. സാമൂഹിക വിഷയങ്ങളിൽ ഉള്ളത് നൽകി. അതേസമയം അക്കാദമിക്-ബാധിക-പാര വിഷയ അർശക് അർഹമായ പ്രാധാന്യം നൽകിയില്ല. പ്രാർഥന റിക് സ്ഥാപനങ്ങളക്കുറിച്ച് നിരുപണം നടത്തിയ ആധു നിക വിമർശകൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനു അധ്യാപകർക്ക് അവഗാഹമുണ്ടാക്കാൻ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്ന് വിളിക്കുന്നതാണ് കൂടുതൽ ചേരുക എന്നാണ് അഭിപ്രായ പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

ബി. അധ്യയന രീതികൾ, അധ്യാപന മാർഗങ്ങൾ മുതലായവക്ക് ആവശ്യമായതിലധികം പ്രാധാന്യം കൽപിച്ചപ്പോൾ പാര്യവിഷയങ്ങളിൽ അധ്യാപകർക്ക് അവഗാഹമുണ്ടാക്കാൻ സംവിധാനമുണ്ടാക്കിയില്ല.

സി. ശാസ്ത്ര വിഷയങ്ങളിൽ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നേടുന്നവരോകാർ തൊഴിൽ സാധ്യത വിദ്യാഭ്യാസ വിഷയക മായി സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നേടുന്നവർക്കാണെന്ന സാഹചര്യമുണ്ടായി.

ഡി. സാമൂഹിക ഉല്ലാസത്തിലും പാര്യവിഷയ തത്ത്വിലും കേന്ദ്രീകരിച്ചുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം ശിരീസമരകാലത്ത് അമേരിക്കൻ ശാസ്ത്ര പുരോഗതിയെ ഭോഷകര മായി ബാധിച്ചു.⁹

എ. പ്രാദർമ്മാർഗ്ഗിസവും പുരോഗത വിദ്യാഭ്യാസവും യാമാർമ്മപ്പരത അനുഭവപരിജ്ഞാനത്തിൽ പരിമിതപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ, ഭൂത-വർത്തമാനകാലങ്ങളിൽ മനുഷ്യ രൂചു ശ്രദ്ധാക്രമായിരുന്ന സമഗ്ര യാമാർമ്മപ്പരതക്കു രിച്ച് എന്തെങ്കിലും സമർപ്പിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടു.

എമ്പ്. പ്രാദർമ്മാർഗ്ഗിസം യാമാർമ്മപ്രമനത് മനുഷ്യ സ്വീഷ്ടിയായി പരിഗണിച്ചതോടെ അതിന്റെ മുല്യം ഇടിഞ്ഞു.

ജി. പ്രാശാർഗ്ഗിസം ബുദ്ധി എന്ന ആശയത്തെ ചിത്രയുടും ബൈജാനികതയുടും തലത്തിൽ നിന്ന് ശാതിക ജീവിത കാര്യങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യാനുള്ള ക്രോലം സാമർപ്പിക്കിയിലേക്ക് തരംതാഴ്ത്തി.

എച്ച്. പ്രാശാർഗ്ഗിസം മുല്യങ്ങളെയും സഹന്ത്രവോ ധാരതയും സമയബന്ധിതയും ആപേക്ഷികവും അസന്തു വുമായി അവതരിപ്പിച്ചു.

എറ്റ്. പ്രാശാർഗ്ഗിസം മനുഷ്യരും വർത്തമാനകാലത്തിൽ മാത്രം കേന്ദ്രീകരിച്ചു. ഭൂതകാല ചരിത്രത്തിന് വളരെ കൂടുതൽ സംഭാവന ചെയ്യാനുണ്ടായിരിക്കും അതിനെ അവഗാഹിച്ചത് ശരിയായില്ല.

ജീ. പ്രാശാർഗ്ഗിസം പരിശാഖാവാദത്താൽ പ്രചോദി തമായി.

കെ. അധ്യാപകർക്ക് രോൾ കുറയുകയും പരിതാ വിൽ കേന്ദ്രീകരിക്കുകയും ചെയ്തതോടെ അധ്യാപകർക്ക് പ്രാപ്തിയും വിജ്ഞാനവും യൂക്കിജിനതയും കുറഞ്ഞുവന്നു.

എത്ര. പ്രാശാർഗ്ഗിസത്തിന്റെ സ്വികാര്യത അതിനെ ഏറ്റായി വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ ഉപയോഗപ്പെട്ടുതെപ്പെട്ടു.

പ്രാശാർഗ്ഗിസത്തെ മനസ്സിലാക്കാൻ പ്രയാസമില്ലെങ്കിലും മികയാളുകളും അതിനെ തെറ്റായി ഉപയോഗിച്ചു. ‘പഠന പ്രവർത്തനത്തിന്റെ അച്ചുതണ്ണേ പരിതാവാണ്’ എന്ന ആശയത്തെ ഉപജീവിച്ച് അധ്യാപകർ പരിതാക്കേണ്ട കുറിച്ചു മാത്രം പരിപ്പിച്ചു. മാതാപിതാക്കൾ കുട്ടികളുടെ കാര്യത്തിൽ താങ്ങളുടെ ഉത്തരവാദിത്വമെച്ചിണ്ടു.

എ. 1970 മുതൽ ഇന്നുവരെ പ്രാശാർഗ്ഗിസം ഗവേഷകരാൽ നിശ്ചിതമായ വിമർശനത്തിന് വിശയമായിട്ടേക്കാണിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ വക്താക്കൾ വ്യാവസായിക സാമ്പത്തിക ശക്തികളുമായി സമബന്ധിക്കുന്നതുക്കായായിരുന്നുവെന്ന സംശയം ഇതിനകം ബലബല്പെട്ടു കഴിഞ്ഞു. വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും തൊഴിൽശാലകളുടെയും ലക്ഷ്യങ്ങൾക്ക് യോജിച്ച വിധം പാര്യപദ്ധതിയാബാൾ പരിതാക്കേണ്ട അവക്ക് പാക്കാക്കിയെടുക്കുക എന്നതാണ് അവയുടെ ലക്ഷ്യമെന്ന് വിമർശിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

4. നവീകരണ തത്ത്വശാസ്ത്രത്രം വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രമല്ല. അത് സാമൂഹിക പരിഷ്കരണമായി ബന്ധപ്പെട്ട സാമൂഹിക തത്ത്വശാസ്ത്രമാണ്. വിദ്യാഭ്യാസ പ്രവർത്തനമല്ല.¹⁰

1985-ൽ, Karen E. Maloney വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്ര വിഷയകമായി നന്ന മൊത്തം ഗവേഷണ ഫലങ്ങളെ സംശയിച്ചുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെ എഴുതി: “1958-1967 കാലത്ത് വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രകാരരാർ വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആശയം, പ്രക്രയി, വിദ്യാഭ്യാസ പ്രക്രയകളുമായി അതിന്റെ ബന്ധം എന്നീ വരെ സംബന്ധിച്ച് കൂടുതൽ വ്യക്തത വരുത്താൻ ശമിക്കുകയുണ്ടായി. പക്ഷേ, നിരാഗയായിരുന്നു ഫലം. അക്കുത വഴിയുടെ മുന്നാക ഏത്തിപ്പെട്ട അവസ്ഥയാണ് അവർക്കുണ്ടായത്. 1968-1982 കാലയളവിൽ വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രജ്ഞൻ രണ്ട് വിഭാഗമായി തിരിഞ്ഞു.

എൻ, വിശകലന തത്ത്വശാസ്ത്രത്രം വിഭാഗം. രണ്ട്, ചിന്തകളുടെ ബാഹ്യതലത്തിൽ മാത്രം ഒരുങ്ങാനവർ. വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ നിർവ്വചനം സംബന്ധിച്ച് യോജിച്ച നിലപാടിലെത്താൻ കഴിഞ്ഞെല്ലു നന്ദിമാം.¹¹

1982-1997 കാലയളവിൽ വിദ്യാഭ്യാസ വിഷയക മായ അഭിപ്രായങ്ങൾ ആധ്യാനിക വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആരംഭാടിത്തരകളെ ആക്രമിച്ചു. കാരണം, അത് വിദ്യാഭ്യാസം എന്നആശയത്തെയും ജീവിത തന്റെയും മനുഷ്യനെയും വിഭജിച്ചുകളിഞ്ഞു. വിദ്യാഭ്യാസ സാകല്യത്തിനായി ശബ്ദങ്ങൾ ഉയർന്നു. മനുഷ്യ പ്രക്രയിൽക്കൊണ്ടു വിദ്യാഭ്യാസത്തെയും കുടുംബത്തെയും ചുരുക്കിയുടെ വിധം ആവത്തിപ്പിച്ചില്ല¹² വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു കുറക്കുതൃപ്പുകളും മയക്കുമരുന്നി സൃഷ്ടിയും ലൈംഗികതയുടെയും കുത്തരങ്ങുകളായി. ഇതിന്റെ ഫലമായി Home Schooling Home Education

1970 മുതൽ ഇന്നുവരെ പ്രാശ്നാറ്റിസം ഗവേഷകരാൽ നിശ്ചിതമായ വിമർശന തീരുമാനം വിധേയമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ വകുപ്പുകൾ വ്യാവസായിക സാമ്പത്തിക ശക്തികളുമായി സമ്ബന്ധിച്ചതിലെത്തുകയായിരുന്നുവെന്ന സംശയം ഇതിനകം ബലപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞു. വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും തൊഴിൽശാലകളുടെയും ലക്ഷ്യങ്ങൾക്ക് ഫോജിച്ച് വിധി പാഠ്യപദ്ധതി തയാരാക്കി പഠിക്കാൻ അവക്കും പാകമാക്കിയെടുക്കുക എന്നതാണ് അവയുടെ ലക്ഷ്യമെന്ന് വിമർശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

എന്ന പേരിൽ രൂപവത്കുമായ സംവിധാനങ്ങളിലാണി പ്ലോൾ 33 ശമതാനം അമേരിക്കക്കാരും വിദ്യാഭ്യാസം നേടുന്നത്.

പുതിയ വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിലേക്ക് പ്രതീക്ഷയോടെ

ഈപുതാം നൃറാണ്ടിന്റെ എഴുപതുകളിൽ, വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും ഭാരതികളുടെ പരമ്പരയിൽ പരാജയപ്പെട്ടെന്ന് ആ മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ തന്നെ സമ്മതിക്കുകയുണ്ടായി. റെന്നെഡാബോ, തിയഡോർ റൊസാക്, അബ്ദിഹാം മാസ്ലോ മുതലായ പ്രഗതിരാണ് ഈ വാദത്തി മുന്നോട്ടുവെച്ചത്. തിയഡോറാസാക് മതവും ശാസ്ത്രവും തമിൽ സംഭവിച്ച വിശ്വാസത്തിന്റെ പ്രത്യാഘാതങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് തന്റെ മികച്ച ഗവേഷണ പഠനം അഭിലൂം വിന്റതിച്ച് ചർച്ച ചെയ്തു. ‘ഈ നിരുപയോഗഭൂമി എവിടെ ചെന്നവസാനിക്കും?’ എന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതി നിലവിലെ രാഷ്ട്രീയത്തിലെ മതത്തിന്റെ മാനും പത്രേകമായി കൈകൊരും ചെയ്യുന്നതാണ്. നമ്മുടെ ആധുനിക സംസ്കാരത്തിൽ നിന്ന് മതബോധം തിരെ പരിത്യജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മതം എന്നത് കൊണ്ട് താൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് ചർച്ചിനെന്നോ ചർച്ചിന്റെ വിശാസങ്ങെ ഒളിഞ്ഞോ അല്ല, പ്രത്യുത മാനവതകൾ പുതിയെയാരു ജീവിതം നൽകുന്ന ശാമ്പതമായ അവബോധവും ഉൾക്കൊ ച്ചയും സമുന്നതമായ അന്താനവും പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന മതത്തയാണ്.¹³

മന്ദിരാസ്ത്ര മേഖലയിൽ സന്തമായ വ്യക്തിമുദ്ര പതിപ്പിച്ച പ്രൊഫസർ അബ്ദിഹാം മാസ്ലോ, രോഗികളെയും മുഗ്രങ്ങളെയും പഠനവിധേയമാക്കി നിലപാടു കളിലൂം നിഗമനങ്ങളിലൂം എത്തിച്ചേർന്ന പ്രൊഫസി ശ്രദ്ധയും സ്കിന്നിനിന്റെയും ഗവേഷണരീതികളിൽനിന്ന് ഭിന്നമായി, മാനസികമായും ദൈഷണികമായും അരോഗ്യ ആരുളുക്കെഴു പഠനവിധേയമാക്കിയാണ് ഗവേഷണം അംഗീകാരം അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.¹⁴ അബ്ദിഹാം മാസ്ലോവിന്റെ സംഭാവനകളെ പുകഴ്ത്തിക്കൊണ്ട് ചില മാസികകൾ എഴുതി: “ഈ മുതൽ ഒരു നൃറാണ്ടുകാലം

സിവായോഗി റാവുക

കിഷോർ ജേ. ജുകാസ്

മാസ്ലോവിന്റെ തത്ത്വജ്ഞാനത്തിലും നമ്മുടെ വീക്ഷണങ്ങളെ സാധിപ്പിക്കുക, ഫ്രോഡ്യിന്റെയോ ഡാർവിനിന്റെയോ സ്കിന്നിനിന്റെയോ നിഗമനങ്ങളാവില്ല.”

ബൈക്കലിൻ കോളേജ്, മാനവ വ്യവഹാര ശാന്തരത്തിനായുള്ള വെണ്ണേൺ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂഷൻ എന്നിവയിൽ മന്ദിരാസ്ത്ര പ്രഫസറും പ്രിൻസിപ്പ് യൂനിവേഴ്സിറ്റിയിൽ മന്ദിരാസ്ത്ര വിഭാഗം മേധാവിയും അമേരിക്കൻ മന്ദിരാസ്ത്ര സമിതിയുടെ പ്രസിഡന്റും എന്ന നിലയിൽ മരിക്കുന്നതവരെ തുടർന്ന് അബ്ദിഹാം മാസ്ലോ ആധുനിക വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രങ്ങളെ പ്രതിരോധത്തിലാക്കി. അവ മതമുല്യങ്ങളുടെ രംഗത്തെക്ക് കടന്നുവരണമെന്ന് ശരിച്ചു. നവോത്ഥാന കാലാലയത്തിന്റെ തുടക്കത്തിൽ യുറോപ്പ് മതത്തെയും ശാസ്ത്രത്തെയും വേർപെടുത്തി. രണ്ടിന്റെയും സാങ്കേതിക മാത്രമേ സാധ്യമാവുകയുള്ളൂ എന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

‘അദ്യശ്രമായ വിപ്പവാ’ എന്ന കൃതിയിൽ അദ്ദേഹം എഴുതി: “ആധുനിക വിദ്യാഭ്യാസം പഠിക്കാൻ കൂടുതലും സാക്ഷാത്കാര വിഷയകമായി പരാജയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇത് ഏറ്റവും പ്രകടമാവുന്നത് പ്രസിഡന്റും യൂനിവേഴ്സിറ്റികളിലാണ്. വേദ്യാലയങ്ങളിലേക്ക് യുവാക്കളെ അയക്കുന്നതുപോലെയാണ് ഇന്ന് നാം പഠിക്കാൻ ശുഭമായും രൂശമുല്യങ്ങളായ വിശാസങ്ങും സമർപ്പിക്കുന്ന തീർച്ച സത്യങ്ങൾ എന്ന പോലെയാണ് യാമാർമ്മ

അളളിലേക്ക് ആകാംക്ഷാപുർവ്വം എത്തിനോക്കുന്നത്. പക്ഷെ, മതങ്ങളുടെയും വിശ്വാസങ്ങളുടെയും സ്വാധീനം നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. യുവതലമുറകളുടെ മനസ്സുകളിൽ ഭേദവം മാത്രമല്ല, മാർക്കസും ഫ്രോയിഡും ഡാർവിനും മരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അവരുടെ മനസ്സാക്ഷിയിൽ എല്ലാവരും മതചൃതിന് തുല്യമാണ്. അവർക്ക് പിന്തു രാൻ പറ്റിയ മുല്യങ്ങൾ അവർ കാണുന്നില്ല.¹⁵

മതവും ശാസ്ത്രവും തമിലുള്ള ബന്ധം വിശകലനം ചെയ്തുകൊണ്ട് Dichotomized Science and Dichotomized Religion എന്ന ശീർഷകത്തിൽ മാസ്റ്റോ എഴുതി: “ഈ ഗവേഷണം മനസ്ശാസ്ത്രരംഗത്ത് പ്രത്യേക പ്ലേറ്റ് പുതിയ വികാസങ്ങളിൽ പൊതുവായി കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു. ശാസ്ത്ര സംബന്ധമായ നമ്മുടെ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിൽ മുലിക്കമായ മാറ്റങ്ങൾ അനിവാര്യമാണ്. മതം ഉന്നതിക്കുന്ന മഹിലക ചോദ്യങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാൻ നാമ്മൾ പാപ്തമാക്കുന്ന മാറ്റങ്ങളാണൊവശ്യം. ശാസ്ത്രത്തെ നിർവ്വചിക്കാനും അതിന്റെ മേഖലയെ വികസിപ്പിക്കാനും മേൽ ചോദ്യങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നമ്മൾ സാധിക്കുന്നും. മതത്തെയും ശാസ്ത്രത്തെയും സകുപ്പിത ദൃഷ്ടിയിലുടെ വീക്ഷിച്ചതിനാലാണ് അവരെ അനേകാനും ഒന്ന് മായി നാം മാറ്റിനിർത്താനിടയായത്. പത്രതാനുവദാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ശാസ്ത്രം എന്ന ആശയം സകുപ്പിതമായി. അത് മെക്കാനിക്-മനുഷ്യ നിർമ്മിത തത്ത്വശാസ്ത്ര രംഗത്ത് മാത്രമായാതുണ്ടി. മാനവിക്കുമുല്യങ്ങളിൽ നിന്ന് അതിനെ മുക്തമാക്കി. മനുഷ്യാൽപ്പരി-പരിശീലന വിഷയങ്ങളിലും ആത്മയിൽ മുല്യങ്ങളിലും തങ്ങൾക്ക് രോളിലെല്ലാം വാദിച്ച് ശാസ്ത്രം തന്നെ സയം അബുദം ചെയ്തു. മുല്യ വിഷയങ്ങൾ മാനവ വിജ്ഞാന വ്യൂത്തതിന് പുറത്താണെന്നു വാദവും തമെമ്പാ. ബുദ്ധിമിത്തകളെ തുപ്പിപ്പെട്ടു തുടുന്ന ധാരാർധമുങ്ഗൾ എന്ന വിധം മുല്യങ്ങളെ ശക്തിയായി അവതരിപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന് വാദിക്കപ്പെട്ടു. ഈ വീക്ഷണം ശാസ്ത്രമെന്നാൽ സാങ്കേതിക ശാസ്ത്രമാണെന്ന ധാരണ സൃഷ്ടിചെയ്തു. നല്ലവർക്കും ചീതയാളുകൾക്കും നല്ല ലക്ഷ്യമോ ചീതയോ ലക്ഷ്യമോ മുൻനിർത്തി കൈകൊരും ചെയ്യാവുന്ന വഴികളുടെ ഒരു കൂട്ടു എന്നത് മാത്രമാണ് ശാസ്ത്രം എന്നു വന്നു. ശാസ്ത്രത്തെ കൈബന്ധാഴിന്ത് ധാരാർധമുങ്ഗളിൽ നിന്ന് അകന്നുകഴിഞ്ഞെങ്കിലും അഭ്യർത്ഥി വിദ്യർക്കിടയിലെക്കിലും മാറ്റം ദൃശ്യമായിരിക്കുന്നു. ഈ മാറ്റം ശാസ്ത്രത്താലിമുവ്യുമുള്ള വരെ തീർച്ചയായും സ്വാധീനിക്കുക തന്നെ ചെയ്യും. മനുഷ്യനും പ്രകൃതിയും തമിലുള്ള ബന്ധത്തെ സംബന്ധിച്ചു ചോദ്യങ്ങളിൽ വിശ്രേഷിച്ചും ഈ മാറ്റം കുടുതൽ ദൃശ്യമാവും.

ശാസ്ത്രപ്രജയരുടെ ഭാഗത്തുള്ള ഈ മാറ്റങ്ങൾ മതത്തിന്റെ സവിശ്വേഷതകൾ നിരാകരിച്ചപ്പോൾ സംഭവിച്ചതു

പോലുള്ള ഒരു ഘട്ടത്തെയാണ് പ്രതിനിധികരിക്കുന്നത്. നേരത്തെ ശാസ്ത്രം മതത്തിന്റെ ഭാഗമായിരുന്നു. പിന്നീട് അകലാൻ വേണ്ടി അത് വിജടിച്ചു. അതുതന്നെയാണ് ഇപ്പോൾ മുല്യങ്ങൾക്കും ആത്മീയ സത്യങ്ങൾക്കും സഭാവ സഭാചാര മേഖലകളിലും സംബന്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ആദർശ-മുല്യ വിഷയങ്ങളിൽ ഒളിച്ചുവെപ്പുകൾ നടത്തിയിരുന്ന പശയ മതങ്ങളുടെ വാദങ്ങൾ തള്ളിക്കൊള്ളുന്ന പുതിയ മാനവ വാദികളായ പണ്ഡിതമാരാണ് ഇതിന് നേതൃത്വം നൽകുക.

പക്ഷെ, ഈ സംഭവിക്കരുതെന്നൊണ്ട് ഞാൻ പറയുക. കാാൻ അവതരിപ്പിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന മത പ്രതിബുദ്ധ തയുള്ളയാൾ മുല്യ വിഷയങ്ങൾ മുൻപെതേതിനേക്കാൾ പിന്തുണക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കണം. നാാം മതത്തെയും ശാസ്ത്രത്തെയും ഉടനെയോ പിന്നെയോ നിർവ്വചിക്കേണ്ടിവരും. സമ്പർശാഭ്യം രണ്ട് ഭാഗങ്ങളെ, അമവാ ഓരോ ഭാഗവും മറ്റ് ഭാഗത്തിന് ആവശ്യമായ രണ്ട് ഭാഗങ്ങളെ ഒന്നായി കാണാൻ കഴിയണം. ചുരുക്കത്തിൽ, മതത്തെയും ശാസ്ത്രത്തെയും വേർപ്പെടുത്തുന്നത് അവയിൽ ഒന്നിനെ മാത്രമല്ല, രണ്ടിനെയും ഭോഷകരമായി ബാധിക്കും. രണ്ടും ജീവിതത്തിന് പറ്റാതാവും.

ശാസ്ത്രത്തിലെ ശശ്ലിയിലല്ലാതെയുള്ള മതബോധം, പരമ്പരാഗതമായ ധാരണകൾ പൂർണ്ണവും അനിമവും തുടർന്നു നിലനിൽക്കുന്നതുമാണെന്നും തെറ്റിവരിച്ചു. സമ്പർശാഭ്യം യാമാർദ്ദമാണെന്ന് വാദിച്ചു. മനുഷ്യർക്ക് മരുന്നും പിക്കാനില്ലെന്ന് വിധിച്ചു. മതത്തെക്കുറിച്ചു ഈ നിലപാട് കൈസ്തവ സ്ഥാപനങ്ങളെ തകർത്തു. അവ പുരോഗതിക്ക് വിരുദ്ധമായി. എല്ലാ ശാസ്ത്രത്തിനും -സാംസ്കാരിക പുരോഗതിയെയും ബഹിഷ്കരിച്ചു. ധാരാർധമു വിരുദ്ധമാം പ്രകൃതി ലംഘനീയവുമായ അസ്ഥാന അനുസരണവിധേയതമായി അതിന്റെ ലക്ഷ്യം.

ഈ വിശദനം, മനുഷ്യനെ സംബന്ധിച്ചേടുന്നൊള്ളും അനിവാര്യമായ എല്ലാറിനെയും ഭാഗികമായി മനസ്സിലാക്കുക എന്ന നിലവാരത്തിലെത്തിരിച്ചു. ഉദാഹരണം, വിശ്വാസത്തെയടുക്കാം. പ്രപണ്ണാന്തിതാത്തിൽ ഗുപ്തത്തെ ആശയങ്ങളിൽ നിന്നും വിശ്വാസം പോഷണം നേടുന്നത്. എന്നാൽ, അത് കൈസ്തവ ചർച്ചിന്റെ കൈയിൽ ചിത്രയെയും ചിത്രപ്പിക്കലിനെയും പ്രതിസ്ഥാപിക്കുന്നത് നിർത്തി. തദ്ദീരാ വിശ്വാസം എന്നത് അജന്തത യിൽ സ്ഥാപിതമാവണമെന്ന് വന്നു. ആരെന്ത് പറിഞ്ഞാലും അസ്ഥാന അനുസരാത്തിരിക്കുക, എന്തു കേട്ടാലും സമ്മതിച്ചു കൊടുക്കുക എന്ന അവസ്ഥയായി. ഇക്കാരണ താാൽ ചർച്ചിക്കുണ്ടായിരുന്ന വിശ്വാസികളെ സൃഷ്ടിക്കുക എന്നതല്ല, കുണ്ഠാടുകളെ സൃഷ്ടിക്കുകയാണെന്ന് വന്നു.

‘വിശ്വാസ’ എന്ന പോലെ, ‘വിശുദ്ധം’ എന്ന വാക്കും മതവും ശാസ്ത്രവും തമിൽ വേർപ്പെടുത്തിയ തിരിക്കു മഹാജ്ഞാനിലെവാനാണ്. ഈ പദം അതിഭേദത്തിക ധാരാർധമുങ്ഗങ്ങളും മാത്രമേ ഉപയോഗിക്കാവും എന്നു

പ്രാശ്നാറ്റിസം ബുദ്ധി എന്ന ആശയത്തെ ചിന്തയുടെയും ദൈഹികതയും എന്ന തലത്തിൽ നിന്ന് ഭൗതിക ജീവിത കാര്യങ്ങൾ ആസൃതമാണ് ചെയ്യാനുള്ള കേവല സാമർമ്മതിലേക്ക് തരംതാഴ്ത്തി.

യി. അതനുസരിച്ച് മനുഷ്യാസ്തിത്വത്തിനു പുറത്തും മനുഷ്യനിൽ നിന്ന് വിശദിച്ചുമാണ് വിശുദ്ധിയുടെ സ്ഥാനം എന്ന തെറ്റായ സങ്കൽപ്പത്തിന് തുടക്കം കുറിക്കുന്നതും ഒരിക്കൽ ഭൗതികജീവിതത്തിൽ വിശുദ്ധി സാധ്യമല്ലെന്നായി. ആംഗ്കചയിൽ ഒരു നിശ്ചിത ദിവസം നടത്തപ്പെട്ടുന്ന മതപരമായ ചടങ്ങുകൾ മാത്രമേ വിശുദ്ധമായുള്ളു എന്ന് മനസ്സിലാക്കപ്പെട്ടു. ആരാധനാലഭങ്ങളുടെ ചുമരുകൾക്കുകൂടി താഴ്, പ്രത്യേകമായ ഭാഷയിൽ, ജീവിതവുമായി ബന്ധം ലിംഗം, സംഗീതോപകരണങ്ങളുടെ അക്കമ്പിയോടെ, പ്രത്യേക ഭക്ഷണം കൂടിച്ചു നടത്തുന്ന ചില ആചാരങ്ങൾ മാത്രമേ വിശുദ്ധമായുള്ളു എന്ന് വിശ്വാസികൾ വിശ്വസിച്ചുവരായി. വിശാലമായ മനുഷ്യജീവിതത്തിലെ വിശുദ്ധമായ ഏല്ലാറ്റിനെയും ഏതാനും മതപുരോഹിതമാർക്ക് വിട്ടുകൊടുത്തു. നിത്യജീവിതത്തിന് അവലംബിക്കാൻ എന്നുമില്ലാത്ത ഒരു മുസ്തിയമായി മതം മാറി. ഇതരം മതങ്ങൾ തത്ത്വത്തെയും പ്രയോഗത്തെയും വേർപ്പെട്ടുതുന്നു. രണ്ടു പേരുകിട്ടിയിൽ അനിവാര്യമായും ഉണ്ടാകുന്ന കർമ്മക്ഷമതയെ വിശ്വിച്ചിട്ടുന്നു. ഇവാർക്കുമിടയിൽ കൈമാറാവുന്ന പ്രതികരണത്തെ കൊല്ലുന്നു. രാശി അപരനിൽക്കിന് നേരേണ്ട നിരതമായ രൂപാന്തരീകരണത്തെ തടയുന്നു. പരസ്പരം കൈമാറാവുന്ന ഉപകാരങ്ങൾ വിലക്കുന്നു.

ചരിത്രത്തിൽ ഇതിന് എത്രയും തെളിവുകളുണ്ട്. ‘സീസറിനുള്ളത് സീസറിന്, ദൈവത്തിനുള്ളത് ദൈവത്തിന്’ എന്ന ശ്രേകൾത്വം മുദ്രാവാക്യം തിന്മയെ ഹ്ലാഡം ചെയ്യുന്നതിനു പകരം അതിനെ ശക്തിപ്പെട്ടുതുന്നതും സ്ഥിരതയിൽ അനിവാര്യമായിരുന്നു. അകാശത്തിൽ നിന്ന് വേർപ്പെട്ടുതുന്ന മതത്തെക്കുറിച്ചുണ്ട് നാം ഇതെന്നും പറഞ്ഞത്. ഇതുതന്നെന്നാണ് മതത്തിൽനിന്ന് അടഞ്ഞിത്തിമാറ്റപ്പെട്ട ശാസ്ത്രത്തിനും സംബന്ധിച്ചത്.

ജീവിതത്തിൽ മഹത്തായ ലക്ഷ്യങ്ങളുമായി തങ്ങൾക്ക് ബന്ധമില്ല, തൊടറിയാവുന്ന ഭൗതികലോകവുമായി മാത്രമേ തങ്ങൾക്ക് ബന്ധമുള്ളു എന്ന് ശാസ്ത്രജ്ഞർ വാദിച്ചു. ചുരുക്കത്തിൽ, വിജേതമായ മതത്തിനെ തിരെ ഉന്നതിക്കാവുന്ന ഏല്ലാ വിമർശണങ്ങളും ശാസ്ത്രത്തിനെതിരെയുമാവാമെന്നു വന്നു. മനുഷ്യ യാമാർമ്മങ്ങളുടെയും പ്രശ്നങ്ങളുടെയും നേരെ അജ്ഞത്തെ നടക്കുന്ന മതവും, വിശ്വാസങ്ങളെയും മഹത്തായ മാതൃകയെയും അവഗണിക്കുന്ന ശാസ്ത്രവും ഒരുപോലെ മനുഷ്യവിരുദ്ധമായി. ഏത് നിക്ഷീപ്ത താൽപര്യങ്ങൾക്കും വിധേയ

മാണ് ശാസ്ത്രം എന്ന് വ്യാഖ്യാനിക്കുപ്പെട്ടു. നാസി-കമ്പ്യൂട്ടി-അമേരിക്കൻ താൽപര്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി ശാസ്ത്രത്തെ ദുരുപ്പയോഗിച്ച ജർമൻ ശാസ്ത്രജ്ഞൻ ഈ നിലപാടിൽ മാതൃകയാണ്.

കഴിഞ്ഞ ഏതാനും ദശാഖ്യാദങ്ങൾ ശാസ്ത്രം മനുഷ്യരെ മഹിത ലക്ഷ്യങ്ങൾക്ക് അപകട ദീഷണിയാണെന്ന് നമ്മുണ്ടുമെന്നും ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നു. നല്ലവനായ അധ്യാപകൻ സന്ദരം മാറ്റുന്ന താൽപര്യം പഠിക്കുകൾക്ക് മനുഷ്യരെ വിശുദ്ധി വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ട് കൂടുതലായി നൽകാൻ തയാറാണെന്ന്. വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ഈ ഉള്ള ക്രമം ഇല്ലങ്ങിൽ നല്ലവനായ അധ്യാപകനെ നമ്മുകൾ ഉണ്ടാക്കിയെടുക്കാനാവില്ല. മാനവിക വിജ്ഞാന മേഖലയിൽ നിന്ന് ആരമ്പിയ മുല്യങ്ങളും സർവ്വഭാവപരമായ ആശയങ്ങളും നീക്കം ചെയ്യാവത്തല്ല. ഈ മുല്യങ്ങളെ ചർച്ചിക്കും ഗോധുണിലേക്ക് തള്ളിമാറ്റാനും കഴിയില്ല. നിലവിലെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് ഇത് നിർവ്വഹിക്കാനാവില്ലെങ്കിൽ കൂടുതൽ വികസിതമായ വിദ്യാഭ്യാസം ആവിഷ്കരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അതിൽ മതവിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ അർഹമായ പ്രാധാന്യമുണ്ടാവണം.

ശാസ്ത്രമേഖലക്ക് പുറത്ത് നിർത്തിയിരിക്കുന്ന സാങ്കേതിക വാക്കുകളുടെയും അവയുടെ ആശയങ്ങളുടെയും ഒരു നിബാൾ തയാറാക്കുകയാണെങ്കിൽ അവയുടെയും പ്രകൃതിയിൽ കൂടുതലായ ആശയങ്ങൾ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവയാണെന്ന് കാണാം എന്നും നിന്ന് നിംബാൾ പറഞ്ഞാൽ അത് അതിശയോക്തിയാണെന്ന് ഒരുപേജേ നിങ്ങൾ പറഞ്ഞക്കാം.

പത്രതാവതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ നിരീശ്വര നിർമ്മത വാദികൾ, പുനർന്നിർമ്മിക്കുന്നതിനു പകരം വീട് അഭിക്കിരണ്ടാണ്. അവർ മതം ഉന്നയിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്കുബാധ്യം അവയുടെ ഉത്തരങ്ങളും പറഞ്ഞതുകളുണ്ടും. മതം ഉന്നയിക്കുന്ന സുസമമത സത്യങ്ങൾക്ക് പുറംതിരിഞ്ഞുനിന്നു. കാരണം, മതത്തിന്റെയുള്ളൂകൾക്ക് തുപ്പതികരമായ ഉത്തരം പറിയാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ആരമ്പിച്ചുമാനുള്ള ലോകത്താവും തെളിവുകളോ സാക്ഷ്യങ്ങളോ അവർക്ക് സമർപ്പിക്കാനായിരുന്നില്ല.

എന്നാൽ, ആധ്യാത്മിക ലോകം ഈ കൂടുതൽ തെളിച്ചതിലേക്ക് കടന്നിരിക്കുന്നു. ഉൽപ്പത്തി, അസ്തിത്വം, പരിഞ്ഞി മുതലായ വിഷയങ്ങൾ പൂർണ്ണമായ ആദരം വർഹിക്കുന്ന വൈജ്ഞാനിക വിഷയങ്ങളാണ്. അവരെ കൈയെയും മാനവ പ്രകൃതിയിൽ ആശയത്തിൽ വേരോടിയവയാണ്. ശാസ്ത്രിയമായ ശൈലിയിലും അവ പറിക്കാൻ

കഴിയും. മാനവികാസോഷ്ണങ്ങൾക്ക് മറുപടി പറയാൻ ചാർച്ച ശ്രമിച്ചിരുന്നു. അതിന്റെ ഉത്തരങ്ങൾ തെറ്റിപ്പോരയ കൂലും, ആ ചോദ്യങ്ങൾ പുർണ്ണമായും പരിഗണനയർഹി കൂനും.

മതത്തെന്നേ മതപരമായ വിഷയങ്ങളെന്നേ പരിഗണിക്കാതെ ഏതൊരു വ്യക്തിയെയും ആയുനിക മനസ്സാസ്ത്രങ്ങളും മാനവവാദികളും രോഗിയായോ, ഒറ്റ പ്ലൂട്ടവനായോ ആയാണ് പരിഗണിക്കുന്നത്.¹⁶

Edgar Fawcett നേതൃത്വത്തിൽ തയാറാകിയ വിദ്യാഭ്യാസത്തെക്കുറിച്ചു ലോക പുനരാലോചന സമിതി യൂടെ റിപ്പോർട്ടിലെ ചില ഭാഗങ്ങൾ കാണുക: “വിദ്യാഭ്യാസം ഇന്നൊരു സംബാദ വിഷയമാണ്. നിലവിലെ സാഹചര്യം പെച്ചുനോക്കുന്നേരം അന്താരാഷ്ട്ര സമൂഹ ഞങ്ങൾ തദ്ദീഷയകമായി സഹകരണത്തിന് തയാറാവേണ്ട തുണ്ട്.¹⁷ ആയുനിക മനുഷ്യൻ ആരാധനാവാദികളിലെ തന്റെ മികച്ച സാന്നിധ്യങ്ങൾക്കും പ്രകൃതി, വികാരങ്ങൾ, സഭാവമുല്യങ്ങൾ എന്നിവക്കുമിടയിൽ അനിവാര്യമായും സന്തുലിതത്വം നേടേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വിദ്യ കൊണ്ടു മാത്രം മനുഷ്യന് നിലനിൽക്കാനാവില്ല. തന്ത്രജിദി കൊണ്ടും തന്മൈവ. അനിവിനും തന്ത്രജിലിനുമുണ്ടിനും താൻ താനുമായും മറ്റൊളവരുമായും അനുരത്നങ്ങളിൽ ലാബന്നാണ് അവൻ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയണം.¹⁸

Reno Dobos എഴുതുന്നു: “ശാസ്ത്രം തത്ത്വശാസ്ത്രമതമുല്യങ്ങളെ തകർത്തുകളഞ്ഞതായി മനസ്സിലാക്കുന്നു. [പ്രപഥയെത്തെക്കുറിച്ചേറി മാനവ വ്യവഹാരങ്ങളെക്കുറിച്ചേരി അത് ഒരു ബുദ്ധി നിർദ്ദേശം മുന്നോട്ടുവെച്ചില്ല.... ഇന്ന് മനുഷ്യന് തന്റെ ഉൽപ്പത്തിയെയോ അന്തിത്വത്വത്വാനും പരിണമത്വത്വാനും അനിവാര്യതയാണ്. പിന്തിക്കാതെ ജീവിക്കാൻ സാധ്യമല്ല.]”¹⁹

ഈ മേഖലയിലെ നമ്മുടെ ആവശ്യങ്ങളെ ഈജൈന സംഗ്രഹിക്കാം:

1. മാനവ സമൂഹത്തിന്റെയിലെ സകല വിവേചന അങ്ങളും ഇല്ലായ്മ ചെയ്യുന്ന, പരസ്പര സ്വന്നഹത്തിനും സഹകരണത്തിനും സഹായകമാവുന്ന ഒരു വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രം ഇന്നത്തെ അനിവാര്യതയാണ്.

2. മനുഷ്യർക്ക് തങ്ങളുടെ സ്വത്വം കണ്ണെത്താനും തന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ മശലിക ഘടകങ്ങളും അഭിനിവേശങ്ങളുടെയും സപ്പാനങ്ങളുടെയും ആശയവും, വ്യക്തികൾ തമിലെയും വ്യക്തിയും സമൂഹവും തമിലെയും ബന്ധങ്ങളുടെ പ്രകൃതിയും ഗ്രഹിക്കാൻ സഹായ

കമായ വിദ്യാഭ്യാസമാണ് കാലാലട്ടത്തിന്റെ ആവശ്യം. ഇതുപോലെ, ജീവിതം, സ്വന്നഹം, അഭിവ്, താൻജീവി കൂന സമൂഹത്തിൽ ചിന്തകളുടെയും മാതൃകകളുടെയും പ്രയോഗവത്കരണം എന്നിവ മനുഷ്യരെ പരിപ്പിക്കുന്ന വിദ്യാഭ്യാസമാണ് നമ്മുട്ട് വേണ്ടത്.²⁰

3. ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക മേഖലയിലെ കണ്ണെത്തലു കൾ മാത്രം നടപ്പിലാക്കുന്ന വിദ്യാഭ്യാസം കൊണ്ടായില്ല. ഇച്ചകളിൽ നിന്നും കുടുംബായ താൽപര്യങ്ങളിൽ നിന്നും മോചിതമായി ആഭർശം, കാർശപ്പാടുകൾ, ജീവിതമാർഗ ഞങ്ങൾ, നിലപാടുകൾ, സമീപനങ്ങൾ മുതലായവയിലെല്ലാം സ്വത്തമായ എല്ലാ മുൻഡാരങ്കളെയും മാറ്റി നിർത്തി പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് മാർഗദർശകവും മാനവ സേവാ സജജ്വമായ വിഷയാധിഷ്ഠിത ജനങ്ങം എന്നത് മാത്രമാണ് തമാർഗ പരിഹാരം. അതിലെപ്പറ്റിക്കിൽ സഹിഷ്ണുതയും വൈവിധ്യവും ആവശ്യമായ മനുഷ്യർക്ക് ഭാവിയിൽ ആയുനിക നാഗരികതയിൽ പകാളികളാംബാൻ കഴിയില്ല.²¹

ആയുനിക വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തെ നിരുപണവിധേയമാകിയ പുതിയ തലമുറ Evisionists എന്നറിയപ്പെടുന്നു. അമേരിക്കയിലെയും യൂറോപ്പിലെയും യൂറീവേഷിറ്റികളിലെ ഷൈറ്റബർട്ട് ജന്സ്, സാമുവൽ പോൾ, മാർട്ടിൻ കാർനവികാരീർ, ഗ്രേഡ് പ്രിംഗ്, ടാസ്ക്കുറ്റി മുതലായവരാണ് ഈ ഗണത്തിലുള്ളത്. നിലവിലെ വിദ്യാഭ്യാസം സൂഷ്ടിച്ചു സാമൂഹിക പ്രേരകങ്ങളെയും സാധാരണങ്ങളെയും വിശകലനം ചെയ്താണവർ തങ്ങളുടെ നിലപാടുകളിലെത്തിച്ചേരുന്നത്. ഫാക്കൽറ്റികളിലെയും തന്ത്രജിലിടങ്ങളിലെയും നിർദിഷ്ട ജീവിതത്തിന് സമാനമായ വിദ്യാലയ ജീവിതവും വിദ്യാഭ്യാസാവസ്ഥയും സ്ഥാപിക്കുക വഴി ആയുനിക വിദ്യാഭ്യാസത്വത്വം മുതലാളിത്തെ താൽപര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ചുംബനം ചെയ്യുകയായിരുന്നു എന്നാണവരുടെ കണ്ണെത്തൽ. മനുഷ്യനെ മനുഷ്യത്വം പരിപ്പിക്കുകയും മാനൃതയും സ്വാതന്ത്ര്യവും സമത്വവും ഇഷ്ടകരമാവുകയും, ചുംബനാരത്തെയും അടിമതത്വത്വത്വം നിരാകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന വിദ്യാഭ്യാസത്വത്വം അവസരം കുറിച്ച് കർമ്മരഹത്ത് പ്രവേശിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഭാവിയിലെ തന്ത്രജിലാളികളെ വളർത്തി ചെയ്യുകയും എന്ന ലക്ഷ്യത്വത്വാനും ആയിരുന്നു. ‘വിദ്യാഭ്യാസം ജനങ്ങളെ മയക്കുന്ന കരുപ്പാണ്’ എന്ന ചിന്ത ക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നേതോളം കാര്യങ്ങൾ എത്തിയിരിക്കുന്നു. Ivan Hirsch വാദിക്കുന്നത് വിദ്യാലയങ്ങൾ അടച്ചു

ആയുനിക മനുഷ്യൻ ആശയഗ്രഹണത്തിലെ തന്റെ മികച്ച സാമ്പിയു അദ്ദേഹവും പ്രകൃതി, വികാരങ്ങൾ, സ്വഭാവമുല്യങ്ങൾ എന്നിവക്കുമിടയിൽ അനിവാര്യമായും സന്തുലിതത്വം നേടേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വിദ്യ കൊണ്ടു മാത്രം മനുഷ്യന് നിലനിൽക്കാനാവില്ല. തൊഴിലും കൊണ്ടും തെമേഖം. അറിവിനും തൊഴിലിനുമുള്ളിരം താൻ താനുമായും മറ്റുള്ളവരുമായും അനുരത്നങ്ങളിൽ ലാബന്ന് അവന്ത് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയണം.

പുട്ടാനും വിദ്യാലയങ്ങളില്ലാത്ത സമൂഹത്തെ സൃഷ്ടിക്കാം നുമാൺ.²²

അയുനിക വിദ്യാഭ്യാസ തത്ത്വശാസ്ത്രങ്ങളിലെയും അവയുടെ പ്രയോഗവത്കരണത്തിലെയും പ്രശ്നങ്ങൾ കാരണം അധികാരിക്കുന്ന ചരിത്രപരവും സാമൂഹികവുമായ പ്രതിസന്ധികൾ ശക്തമായി മുന്നോട്ടുവെച്ച് അവർക്ക് പക്ഷേ, പുതിയൊരു ബദൽ നിർദ്ദേശം മുന്നോട്ട് വെക്കാം നായിട്ടിരുന്ന ശുന്നത നിലനിൽക്കുന്നു. ■

കുറിപ്പുകൾ

1. Christopher J. Lucas Op Cit, P 111
2. Ibid, P 107
3. Christopher J. Lucas, OP Cit, P 17
4. Sidney hook 'The Scope of Philosophy of Education' in Harvard Educational Review, Vol 26 (Spring 1956) 145-148
5. John S Bruk bacher, Op Cit, pp 4-6
6. Paul Woodring 'The Decline of Educational Philosophy' in Phi Delta Kappan (Oct 1958 pp 6-10)
7. William Hi Howick, Op C2t P 53
8. Robert L. Church. Education in United States (Newyork: Macmillian Publishing Co, 1976) pp 404-407
9. William H Howich, op Cit p 40
10. Ibid, pp 69-77
11. Karen E. Maloney 'Philosophy of Education: Definitions of the field, 1942-1982, in Educational Studies, Vol: 16, November 3, Fall, 1985) pp 245-252
12. Remate N Caine and Geottrey caine Education on the Edge of possibility, ASCD, VA, USA 1997
13. Theodore Rozak, Where the Ware land Ends (Newyork: Double day and Co. INC 1972) p xx
14. Frank G. Goble, The Third Force: The Psychology of Ibraham Maslow, (Newyork, Simon and Schuster, 1970) pp 15-22
15. Abraham H Maslow ' The Unnoticed Revolution' in Educational in A Dynamic Society. ed. by Dorothy

- Websy Gibson (1972) pp 60-64
 ماجد عرسان الكيلاني، خطر الانشقاق بين الدين والعلم، أبوهamed
 ماسلو، مجلة الأمة قطر (عدد ربيع الأول ١٤٠٥) ص : ١٧-٢١
 إيدجارت فوز وزملاؤه ، تعلم لتكون، ص : ٣٦
 إيدجارت فوز وزملاؤه ، تعلم لتكون، ص : ٣٩، ٣٨
 19. Rene Dubos. So Human an animal (Newyork: Charles Scriber's sons,1968) p 10
 20. Edger Faure, learning to be (Paris: Unesco, 1972) pp 65-66
 21. Ibid, pp 146-148
 22. Ivan I Hich, Deschooling Society, New yorkL Harper and Row, 1971